

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

756. MEDDELELSE

19. AUGUST 1965

A. Forsøgsresultater

Forsøg med vinterbyg 1960-64

Dyrkning af vinterbyg har tidligere haft en vis udbredelse her i landet, men blev efterhånden opgivet, da erfaringerne viste, at vinterbyg ikke sjældent virkede som smittekilde for meldug og rust og forårsagede alvorlige angreb af disse sygdomme på vårbyggen. Endvidere blev vinterbyggen, der modner meget tidligt, ofte udsat for betydelig fugleskade.

I de seneste år har der atter været nogen interesse for vinterbyg, der på grund af den tidlige modning dels kan medvirke til at fordele høstarbejdet over en længere periode og især kan være en velegnet forfrugt for vinterraps, som det ofte vil være vanskeligt at få sået rettidigt efter andre kornafgrøder.

Foranlediget heraf er der i årene 1960-64 ved statens forsøgsstationer gennemført sortsforsøg, hvor en række udenlandske vinterbygssorter er blevet afprøvet. Endvidere er der i mindre omfang gennemført forsøg til belysning af såtidens indflydelse på udbyttet af vinterbyg.

Udbytteforholdet mellem vinterbyg og vårbyg er ikke direkte undersøgt, men sammenlignes udbyttet i sortsforsøgene med henholdsvis vinterbyg og vårbyg på samme stationer i de pågældende år har den højestydende vinterbygssort i gennemsnit givet ca. 10 pct. lavere kærneudbytte end vårbyggen Svaløf Pallas.

Sortsforsøg

Forsøgene er gennemført ved Abed, Boris, Jyndevad, Studsgaard og Tystofte. Der foreligger

resultater fra ialt 18 forsøg, og et ret stort antal sorter er blevet afprøvet. I opgørelsen er kun medtaget 7 sorter, som har været med i forsøgene i mindst 4 år. De øvrige prøvede sorter har alle givet lavere udbytte og er udgået efter afprøvning i færre forsøg.

Der er i forsøgene anvendt ca. 200 kg udsæd, og kvælstofgødskningen har efter forholdene været 300-500 kg kalksalpeter pr. ha. Fugleskade er forekommet i nogle af forsøgene, og i et par tilfælde har det været nødvendigt at kassere resultaterne for enkelte sorter på grund heraf.

Hovedresultaterne af forsøgene fremgår af følgende oversigt, hvor sorterne er anført i rækkefølge efter det antal forsøg, hvori de har deltaget. Dea har været med i alle forsøg, og for de øvrige sorter er der foretaget omregning i forhold til denne, så resultaterne for alle sorter er direkte sammenlignelige.

	Ant.	hkg pr. ha		Forholdstal	
		fs.	kærne halm	kærne	halm
Dea.....	18	36,2	37,8	100	100
Manon.....	17	35,4	39,0	98	103
Hudson.....	15	32,9	43,5	91	115
Adonia.....	12	35,5	37,7	98	100
Firlbeck.....	11	32,8	34,8	91	92
Peragis 12 Melior.	10	34,2	40,6	94	107
Hauters.....	10	32,9	32,9	91	87

	Strå- længde cm	Vinter- fasthed ¹	Leje- tilbøjelig- hed ²	Angreb af		mg pr. korn	g pr. liter	Mod- nings- dato
				meldug ³	rust ³			
Dea	80	8,7	2,2	6,4	2,3	38,0	593	18/7
Manon	87	8,6	2,1	5,9	3,9	39,5	613	19/7
Hudson	91	8,9	2,8	4,3	6,4	34,4	608	18/7
Adonia	84	8,7	2,5	5,8	2,5	39,7	586	19/7
Firlbeck	82	8,0	2,3	6,3	4,1	38,6	592	19/7
Peragis 12 Melior	90	8,8	1,4	5,1	2,5	43,8	613	20/7
Hauters	78	7,4	3,3	6,2	2,2	37,9	613	17/7

1. 0-10, 10 = uskadet. 2. 0-10, 10 = helt i leje. 3. 0-10, 10 = mest angrebet.

Dea har givet det højeste kærneudbytte, derefter følger Adonia og Manon, medens Hudson, Hauters og Firlbeck ligger ret lavt. Hudson og Peragis 12 Melior har givet højt og Firlbeck og Hauters lavt halmudbytte. Alle sorterne er 6-radet, de har været tilfredsstillende vinterfaste, er alle modtagelige for meldug og rust og modner omtrent samtidig. Kærnekvaliteten er betydeligt ringere end for vårbyg.

Dea, tysk. Sorten har kort, ret stivt strå og middelstore kærner med ret lav rumvægt.

Manon, belgisk. Middellangt, ret stivt strå, middelstore kærner og relativ høj rumvægt.

Hudson, amerikansk. Ret langt, nogenlunde stivt strå, meget små kærner og relativ høj rumvægt.

Adonia, tysk. Middellangt, ret stivt strå, middelstore kærner og lav rumvægt.

Firlbeck, tysk. Kort, ret stivt strå, middelstore kærner og ret lav rumvægt.

Peragis 12 Melior, tysk. Ret langt, stivt strå, store kærner og relativ høj rumvægt.

Hauters, tysk. Kort, nogenlunde stivt strå, middelstore kærner og relativ høj rumvægt.

Såtidforsøg

Forsøgene er gennemført ved Jyndeved, Studsgaard og Tystofte. Der er prøvet 2 såtider, ca. 10. september og ca. 25. september. I gennemsnit af 8 forsøg er opnået følgende resultater:

Gns. sådato	hkg pr. ha		Vinter- fasthed
	kærne	halm	
12/9	40,4	42,8	8,6
26/9	37,4	40,0	8,2

Den seneste såtid har givet lavere udbytte både af kærne og halm, og overvintringen har ofte været lidt ringere. Lejetilbøjelighed, sygdomsangreb, kærnekvalitet og modningstidspunkt har været ens ved de to såtider.

De gennemførte forsøg viser, at der ved rettidig såning og passende gødsning kan opnås ret tilfredsstillende udbytte af nutidens vinterbygsorter, der oftest modner et par uger tidligere end vårbyg. Forsøgene har imidlertid også vist, at ingen af de foreliggende sorter besidder modstandsevne overfor meldug og rust, hvorfor det af hensyn til faren for smitte af disse sygdomme til vårbyg fortsat må anses for meget risikabelt at iværksætte dyrkning af vinterbyg i almindelighed.

Sortsforsøg med vinterbyg

hkg kærne pr. ha

								Peragis	
		Dea	Manon	Hudson	Adonia	Firlbeck	12 Melior	Hauters	
<i>Abed</i>	1960	39,4	42,0	36,5	—	36,9	—	33,0	
	1961	39,1	32,1	25,6	—	35,3	—	—	
<i>Borris</i>	1962	27,3	29,9	—	—	—	—	27,2	
	1963	30,5	33,2	—	30,1	—	—	—	
	1964	33,0	29,1	33,3	35,1	—	28,1	—	
<i>Jynde vad</i>	1960	20,7	14,3	—	—	17,3	—	16,5	
	1961	29,9	31,1	26,7	—	27,1	—	—	
	1962	28,1	—	29,4	27,3	—	25,5	—	
	1963	31,1	30,1	29,8	31,4	29,2	33,2	28,9	
<i>Studsgaard</i>	1964	38,9	40,1	39,3	40,8	—	38,5	—	
	1961	32,3	33,9	25,2	—	29,2	—	27,3	
	1962	43,9	44,8	36,7	43,9	43,7	40,4	44,5	
	1963	29,9	27,7	31,0	28,4	26,6	31,7	26,0	
<i>Tystofte</i>	1964	31,8	32,7	28,5	31,7	—	33,1	—	
	1961	44,2	42,8	37,7	38,8	39,9	40,0	46,3	
	1962	59,7	59,1	55,2	56,1	54,5	51,9	52,1	
	1963	48,6	45,3	42,9	48,4	39,8	45,0	40,3	
1964	42,8	41,2	42,3	42,3	—	—	—		

Såtidforsøg med vinterbyg

<i>gens. sådato:</i>		12/9	26/9
<i>Jynde vad</i>	1962	32,1	27,6
	1963	34,3	26,4
	1964	36,5	34,7
<i>Studsgaard</i>	1963	24,5	24,6
	1964	46,9	37,3
<i>Tystofte</i>	1962	56,3	48,8
	1963	44,8	52,3
	1964	48,0	47,3